

علوی

مدارس هزاره سوم

درس هفدهم

«مثل دانشمندان»

آموختنی‌ها

- ۱ کجکاو و مشاهده دقیق محیط اطراف
- ۲ حفظ محیط زیست
- ۳ آزار نرساندن به جانوران
- ۴ گسترش و از گمان با معرفی واژه‌های مرتبط به یک کلمه
- ۵ آواهای مختلف

جعبه‌ی کلمات

کلمات هم‌معنی

آسیب: صدمه
مذت: زمان
مراقبت: نگهداری
صبر: حوصله
می‌ریاید: میدزد
رهگذر: عابر

کلمات مخالف

قشنگ = زشت
شاید = حتما
نشسته = ایستاده
صبر = عجله
آسیب = منفعت

خرم: سرسبزی
فورا: به زودی
بگریزد: فرار کند
اکنون: حالا
نیایش: پرستش
کتیف: الوده

مثل دانشمندان

یک روز تعطیل بهاری، درنا و برنا همراه پدر و مادرشان به پارک رفته بودند. آن‌ها تصمیم گرفتند که مثل دانشمندان به اطراف خود نگاه کنند و بعضی از حیوانات و گیاهانی را که در کتاب خوانده بودند را آن‌جا پیدا کنند، به همین خاطر با دقت به طبیعت زیبا نگاه می‌کردند.

چه جانوران زیبایی!

سنجاقک، قورباغه، ملخ و...

درنا به برنا گفت: برای این که جانورشناس شویم باید خوب به این‌ها نگاه کنیم و دست، پا و شاخک‌هایشان را بشماریم. مادر هم به آن‌ها یادآوری کرد که خیلی خوب است ولی مراقب باشید که به آن‌ها آسیب نرسانید.

بخوان و بدان

آواهای مختلف

★ صداهایی در طبیعت وجود دارند و ما می‌شنویم مانند صدا یا آواز پرندگان، یا بارش باران و ... که این صداها را در بعضی از جملات به کار می‌بریم، به این کلمات در زبان فارسی نام آوا، گفته می‌شود. که این آواها بعضی وقتها با تکرارشان، جمله را کامل و زیباتر می‌کنند.

حالا داستان زیر را بخوان و به کلمات مشخص شده، دقت کن.

قارقار کان، خبر حمله‌ی را به گوش لهالی جنگل رساند. دم طلایی قوقولی قوقو کرد و سری

تکان داد. ناگهان قهوه‌ای رنگ، هاپ‌هاپ کرد و برای ای که از ترس جیک‌جیک می‌کرد، دُمی تکان

داد. صدای پچ‌پچ ، توجه سلطان جنگل را جلب کرد. شکارچی‌ها با شنیدن صدای خش‌خش

برگشتند، که ناگهان ...

گسترش واژگان با معرفی واژه‌های مرتبط به یک کلمه

در عبارات زیر واژه‌های هر دسته به هم ربط دلرند و کلمه‌ی داخل دایره رابه خوبی به ما معرفی می‌کنند.

الف: با توجه به متن درس کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده را کامل کن.

در یک روز تعداد... میل من همراه... پدر و مادرم به پارک جنگل... رفت... بودم. پدر گفت: ف... ل بهار
چقدر قشنگ است نگاه... کن چقدر گیا... و حیوان... نجاست. هر کدام برای خود یک ج... ر زیبایی
دارد. خیلی از... حیوانات و گیاهانی را که در کتاب خوانند... بودی... امروز می توانی اینجا پیدا کنی. م... ل
دانشمندها به آنها نگاه... کن کسی چه... داند شاید تو هم دانشمند بزرگ... برای کشورت... شوی.

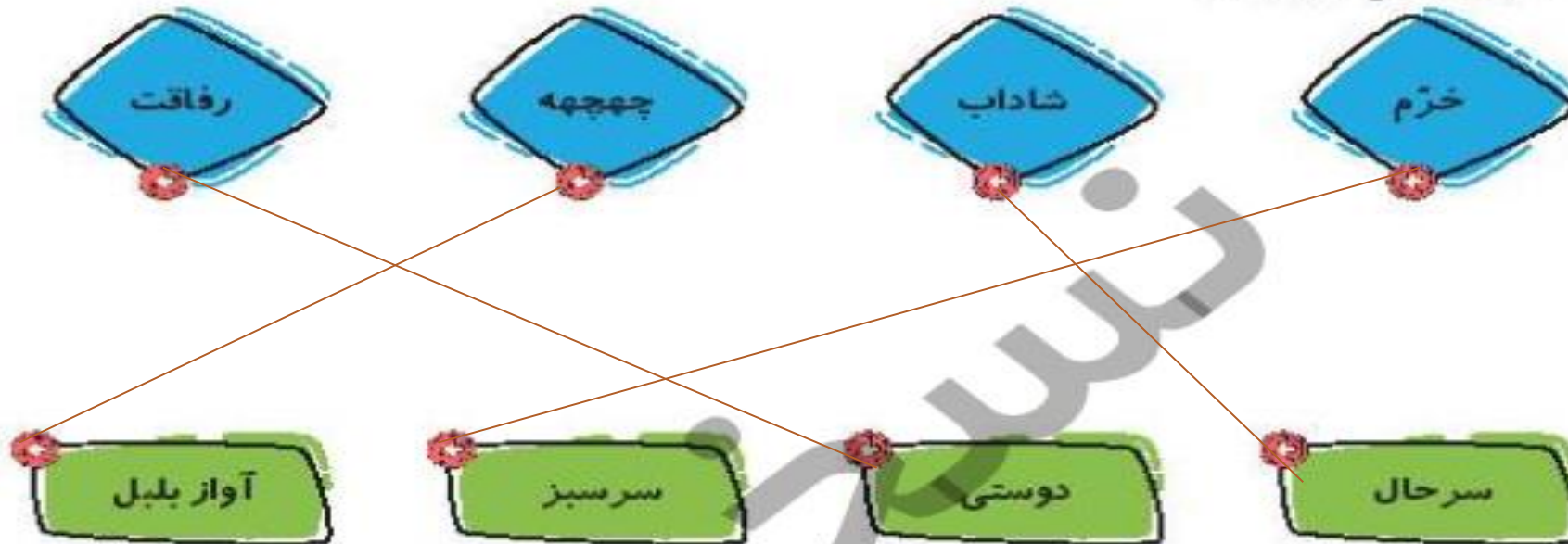
ب: حروف به هم ریخته را مرتب کن و کلمه بساز و بنویس.

هرگز	←	گ. ز. ه. ر	مراقب	←	ب. ر. م. ق. ا
عبور	←	ب. ر. ع. و	طبیعت	←	ع. ت. ط. ی. ب
تعطیل	←	ل. ع. ت. ط. ی	اطراف	←	ر. ا. ف. ط. ا

تمرین

۱ هر کلمه را به معنی آن برسان.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: مورچه مشغول استراحت و خواب بود. نادرست

ب: روباه به خروس گفت: من که با تو دشمنی ندارم. درست

پ: فصل بهار، فصل برگ ریزان درختان است. نادرست

ت: برای دانشمند شدن باید خوب به اطرافمان نگاه کنیم. درست

۲ شعر «درخت‌کاری، و نمایش «بلبل و مورچه، را بخوان و در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.

الف: باد می‌آید و... هو هو کنان. از بین درختان می‌گذرد.

ب: بلبل..... لرزان.. به در خانه‌ی..... مورچه.. می‌آید و در می‌زند.

پ: کمی..... تخم چمن.. بر روی خاکش / برای یادگاری..... می‌فشانم..

ت:..... خنکی.... می‌سازد آنجا را زیسایه / دل هر..... رهگذر... را می‌ریاید

۴ مخالف کلمه‌های زیر را در جدول پیدا کن و رنگ بزن و با حروف باقی‌مانده یک کلمه بنویس.

ن	ا	و	ز	ح
ا	ی	ث	ی	ف
ا	م	د	ب	ی
ب	ی	ح	ا	ل
ع	ا	ق	ل	ت

(۱) تمیز کثیف

(۲) زشت زیبا

(۳) سر حال بی حال

(۴) نادان عاقل

(۵) رفت آمد

حیوانات

کلمه‌ی حروف باقی‌مانده

به عهده ی دانش آموز

کلمات مربوط به واژه ها را داخل کادرها بنویس.

۵

۶ برای تصویر زیر یک متن زیبا بنویس.

به عهده ی دانش آموز

درس «مثل دانشمندان، را بخوان و در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.»

۷

دانشمند ..... بزرگی

فصل ..... بهار

روز ..... تعطیل

قدم ..... زنان

طبیعت ..... زیبا

سنگ ..... قشنگ

دو تا از ترکیبات سؤال قبل را انتخاب کن و با آن‌ها جمله بساز و بنویس.

۸

جمله	کلمه
به عهده‌ی دانش آموز	

با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را انتخاب کن.

الف: منظور از (تو) در جمله‌ی زیر در کدام گزینه آمده است؟

خروس گفت: «بدرم هیچ وقت از تو صحبتی نکرد.»

- (۱) مرغ (۲) پیرزن (۳) روباه (۴) کشاورز

ب: شعر «درخت کاری، را چه کسی سروده است؟

- (۱) شکوه دولت‌آبادی (۲) عباس یمینی شریف
(۳) قیصر امین‌پور (۴) سعدی

پ: بیت زیر با کدام کلمه‌ها کامل می‌شود؟

«چمن ..... در آنجا سبز و خرم / شود زیر درختم .....»
(۱) خاکش - می‌فشانم (۲) سبز و خرم - سایه‌بانی

(۳) برگ و باری - شاخساری (۴) روید - سبزه زاری

ت: کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) جانورشناس (۲) آدم‌شناس (۳) شکارچی (۴) مورچی

